Magister Maximus Jassyensis

Cu Dan Mănucă am făcut cunoştinţă în octombrie 2004, când pentru prima dată am participat la simpozionul *Spaţiul lingvistic şi literar românesc din perspectiva integrării europene*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide". M-au impresionat vastele lui cunoştinţe în domeniul filologiei şi al istoriei, modestia şi umorul său. De atunci ne întâlnim anual în vechea capitală a Moldovei, impregnată de „spiritul istoric şi literar".

Nu este întâmplător că Dan Mănucă s-a născut în judeţul Suceava (comuna Dolheşti): în acelaşi judeţ s-au născut Eusebiu Camilar, Jean Bart, Nicoale Labiş, iar zidurile Cetăţii de Scaun a Sucevei au stat mărturie trecerii lui Ştefan cel Mare, Alexandru Lăpuşneanu, Aron Vodă, Ştefan Răzvan ori Vasile Lupu. Probabil că şi din această cauză Dan Mănucă nutreşte o adâncă pietate faţă de istorie. Mă impresionează în chip deosebit rodnica lui activitate de coautor şi de membru în comisia de coordonare şi de revizie a *Dicţionarului literaturii române de la origini până la 1900* (Bucureşti, 1979; Premiul „T. Cipariu" al Academiei Române, *ex aequo*) şi a *Dicţionarului general al literaturii române* (vol. I-VI, vol. VII sub tipar; Bucureşti, 2004-2007). În Ucraina nu există o asemenea enciclopedie, au apărut doar trei volume ale *Enciclopediei literare* (din cele cinci programate), dar nici acolo activitatea scriitorilor nu este descrisă cu atâtea amănunte ca în *Dicţionarul general al literaturii române*, o carte ce poate sta sub sintagma *magnificentissimus et clarissimus liber librorum*, „tezaurul spiritualităţii şi al mentalităţii române".

Asemenea unui pietrar, Dan Mănucă dăltuieşte drumuri noi în interpretarea clasicilor, dând „recitire nouă", în primul rând, magicului univers al lui Eminescu. Mă fascinează profunzimea volumului *Pelerinaj spre fiinţă. Eseu asupra imaginarului poetic eminescian* (Iaşi, 1999), unde universul poetic eminescian este definit ca mişcare perfectă a trei cercuri – câmpuri semantice supraordonate: Destinul, Legenda şi Fiinţa. Identificând această dinamică, Dan Mănucă recuperează dimensiunea diacronică, dar reconstituie şi cea mai radicală dramă a cunoaşterii propusă în literatura română.

De multă vreme biografia lui Dan Mănucă se scrie în perimetrul oraşului Iaşi, o străveche citadelă europeană istorică. Îmi amintesc cuvintele lui Mihail Sadoveanu: „Înaintea noastră, divers, multicolor, pitoresc şi poetic se desfăşura Iaşul cel bătrân, leagănul cărturarilor, al Unirii, al ideilor şi mişcărilor generoase, Iaşul amintirilor şi legendelor, Iaşul fantomelor romantice". Toată creaţia lui Dan Mănucă este impregnată de duhul divers, multicolor, pitoresc şi poetic (parafrazând cuvintele lui Sadoveanu), într-un cuvânt, de spiritul acestei aşezări moldave. Aproape toate cărţile sale au văzut lumina tiparului la Iaşi, începând de la *Scriitori junimişti* (1971) şi *Critica literară junimistă* (1975) până la *Restituiri*...

Iaşul îmi atrage atenţia nu numai ca un „oraş din basme, cu contururi iluzorii / Străjuit de şapte dealuri, încărcate de podgorii" (George Topârceanu), dar şi ca un loc străbătut de unii compatrioţi ai mei. De exemplu, la Iaşi a petrecut ultimii opt ani

BDD-A859 © 2008 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:51 UTC)

ai vieții (1734−1742) Philip Orlyk (1672−1742), publicist, diplomat, adept al hatmanului Ivan Mazepa (al cărui monument se găseşte la Galați, unde sunt şi două cartiere ce-i poartă numele), cel care a făcut o încercare de a desprinde Ucraina de sub tutela Rusiei țariste în timpul Războiului nordic şi care a murit în 1709 pe teritoriul Moldovei, fiind înmormântat la Galați (mormântul lui nu s-a păstrat). Philip Orlyk şi-a făcut studiile la Academia Kievo-Moviliană (până în 1694), a cărei întemeierea, ca primă instituție de învățământ superior în spațiul ucrainean, se leagă de numele lui Petru Movilă (1596−1647), mitropolitul Kievului (1633−1647), a cărui personalitate a dominat întreaga viață bisericească şi națională a Ucrainei ortodoxe în prima jumătate a secolului al XVII-lea. La Iaşi, Philip Orlyk a întocmit în limba latină „Pacta et constitutiones legum libertatemque Exercitus Zaparoviensis", acest document fiind numit de Myhailo Dragomanov ca prima Constituție a Ucrainei (1710).

N-am vrut să descriu un *curriculum vitae* al dlui profesor Dan Mănucă – rodnica şi vasta lui activitate o ştim cu toții. M-am străduit să consemnez acele impresii care apar în adâncul sufletului meu când „încep să mă apropii" de arta cuvintelor scrise de domnia-sa, precum şi de a sa personalitate senină, deosebit de pătrunzătoare şi de intensă.

Vivatis, crescatis, floreatis, reverendissime Magister Maxime! Ad multos annos! Omnia bona vobis opto ab imo pectore!

Sergiy LUCHKANYN
Institutul de Filologie al Universității Naționale „Taras Şevcenko", Kiev
Ucraina

BDD-A859 © 2008 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:51 UTC)